

ΕΝΑΣ ΕΛΛΗΝ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΣ ΤΩΝ ΑΓΓΛΩΝ

Ο ΚΑΤΑΣΤΙΚΤΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Μια καταπληκτική ιστορία που άναστασε τους Αθηναίους. Ο μυστηριώδης Καπετάν-Κωσταντής στάς Αθήνας και η γνωριμία του με τον Πλατούτσα. Μία συνεννόηση του με την κυρία Ν. Ζορμπά, του άρχηγου της Έπαναστάσεως του Γου-διού. Ο γιος του Κίτσου Τραβέλλα και η θραυκός ζωή του. Αιχμάλωτος των Τούρκων. Στο Μόναχο. Η τρέλλες του στη Σχολή των Εδελιδών κ.τ.λ. κ.τ.λ.

A.

Κατά το Νοέμβριο του 1892 οι Αθηναίοι έδοκίμασαν μία πρωτοφανή συγκίνηση, την οποία η έφημερίδες της εποχής περιέγραψαν με τα ζωρπότερα χρώματα. Άσρομη της συγκινήσεως αυτής υπήρξε ένας περιεργος, ένας μυστηριώδης άνθρωπος, ο «Κατάστικτος Άνθρωπος», όπως τον έλεγαν, ο Γεώργιος Καπετάν Κωσταντής, όπως ονομάζεται. Ο άνθρωπος αυτός έρχόταν, όπως έδειχαιόταν, από τις Ίνδεις και ήταν κατάστικτος από μικρή ηλικία μέχρις ότου. Έφερε δηλαδή σ' όλο του το σώμα περιέργια και άλλωττα στίγματα, παρόμοια μ' αυτά που γεννιούνται ο ναυτικού οι αϊσκαμένοι από στήθος και τα μέρη του.

Όπως έγραψε η «Ακρόπολις» του Γαβριηλίδη, ο Καπετάν Κωσταντής ήταν «ψηλός, ρομαλέος, τετράγωνος, με πυκνή κόμη και ούλην υπόκατο το δεξιό φρελάτου».

Ποιός όμως ήταν ο άνθρωπος αυτός, τον οποίον ένας Αθηναίος επιχειρηματίας έξεθεσε, ως περίοιο τέρας, σε κοινή θέα, σε μία αίθουσα κοντά στο Ταχυδρομείο; Έρχόταν πράγματι από τις Ίνδεις; Και γιατί τον είχαν απηναιτίσει έτσι;

«Την προσέλευσιν του περιεκάλεται μυστήριον, έγραψε η «Ακρόπολις». Τα κενήματα του σώματός του επίσης. Πολλοί τ' άνοιδουν εις τιμωρίαν, την οποίαν υπέστη εις τας Ίνδεις, ως ο ίδιος λέγει. Άλλοι πάλιν νομίζουν πως ο Καπετάν Κωσταντής έπορεύθη να ύποστη τον στυγαιωτόν αυτόν άπεί πύσης άλλης βιοποριστικής τέχνης, για να κερδίση το ψωμί του.»

Όταν ρωτούσαν τον μυστηριώδη αυτόν άνθρωπο από που έρχεται, απαντούσε: — Από το Ράμφο - Ράμφο.

— Κι' η πατρίδα σου ποιά είναι, Καπετάν Κωσταντή;

— Είμαι Σουλιώτης! απαντούσε ο άλλωττος άνθρωπος και τα μάτια του άστράφταν παράξένα.

«Ας διηγηθούμε όμως τα πράγματα με τη σειρά. * * *

Μόλις ο άλλωττος αυτός και μυστηριώδης Καπετάν Κωσταντής ήθε έπί τις Αθήνας, έγγράφησε τον Κωνσταντίνου Πλατούτσα, τον περιεργό για την ιδιορρυθμία του πολιτείας Άγγου και άδραστητικό του Θεού. Δηληγιάννη. Ο Πλατούτσας ανέλαβε να τον προστατεύσει, άλλα χωρίς και να κερδίσει έντελεις την εμπιστοσύνη του, ώστε να του φανερώσει όλα τα μυστικά της ζωής του. . .

Όταν ο Πλατούτσας του έρωτάει να τον μισώσει και να τον έδωσει στο κοινό, ο εκπαίστικτος άνθρωπος έζήτησε να γίνη πρώτη συμβόλαιον. . . Στο συμβολαιογραφείο όμως, όταν του έψαν να υπογράψη, έδήλωσε ότι είναι άγραμματος, σ' έτσι, αντί του όνόματός του, έγράμισε ένα σταυρό. Κάτω από το σταυρό, ως βεβαίωση της ταυτότητός του γαρ σέξαντος τον σταυρόν, υπέγραψε ο Κ. Πλατούτσας.

Ο συμβολαιογράφος άφωτσε τότε τον Καπετάν Κωσταντή: — Και πόσα χρόνια λείπεις από την Ελλάδα, Καπετάν Κωσταντή;

— Ά, πολλά, πολλά! απάντησε έκείνος. Από μικρό παιδί. . . Πως να θυμηθώ παιδί. . .

Άλλά τα πολλά αυτά χρόνια δεν μπόρασαν φαίνεται να οδώουν από τη μνήμη του παραδόξου αυτού ανθρώπου την ιδιαιτέρα του πατρίδα. Και ο Καπετάν Κωσταντής, ο εκπαίστικτος άνθρωπος, που έρχόταν από τα μυστηριώδη όσα των άγγλων, έρωτούσε τον Πλατούτσα για διάφορες Σουλιώτικες οικογένειες, τις περισσότερες ιστορικές μάστα. Πρό πάντων έδειχνε έξαιρετικό ένδιαφέρον για μία: Για τον Κίτσο Τραβέλλα, τον άπόγονο του ένδοξου ήρωος της Έπαναστάσεως, και την οικογένειά του.

— Και ποτέ έγγνώρισες τον Κίτσο Τραβέλλα; τον έρωτάει ο Πλατούτσας. Αυτό τουλάχιστον θά το θυμάσαι.

— Έκμα στρατιώτης και τον είχα άξιοματικό μου! απάντησε με συγκίνηση ο εκπαίστικτος άνθρωπος, και δεν ήλπιε να έξηγηθί πλατύτερα. * * *

Όλα αυτά ύποψιασαν τον Πλατούτσα. Το μυστήριο του εκπαίστικτου ανθρώπου τον συγκίνησε έξαιρετικά. Και, χωρίς να χάση καιρό, έπεσκέφη την

κυρία Κριεζώτου, θυγατέρα του Κίτσου Τραβέλλα, και της έξιστορής του πάντα. Έπειτα έπήγε σε άλλη Αθηναία κυρία, κόρη της πρώτης, την κυρία Ζορμπά, σύζυγον του τότε άνωστιαματάχου του πορτολικού Νικολάου Ζορμπά, του κατόπιν άρχηγού της στρατιωτικής Έπαναστάσεως του 1909, στην όποια έξεθεσε επίσης τις ύποψιες του για τον εκπαίστικτο άνθρωπο.

Γίνεται τότε άμέσως οικογενειακή σύσκεψη, και η κυρία Ζορμπά, συνοδευόμενη από τον άδελφό της Σπύρον Κριεζώτην, φοιτητή της Νομικής, άποφασίζουν να πάνε στην αίθουσα του Πανορμώματος και να ύβουν τον κατάστικτο με ζωγραφικές άγρίων ζώων Έλληνα συμπατριώτη τους, τον παλαιό του παππού τους στρατιώτη, όπως έλεγε ο ίδιος.

Έπληγαν, έπληγαν κατά μέρος τον Καπετάν Κωσταντή και η κυρία Ζορμπά του έλε: — Κι' έμεις από το Σουλι καταγόμεθα. Είμαστε έγγόνα του Κίτσου Τραβέλλα!

Ο μυστηριώδης άνθρωπος τέντωσε τα μάτια κατάπληκτος, ζωηρή συγκίνησης ουκένλωσε το κορμί του, έγονάτισε και κλαίοντας, έφίλησε το χέρι της κυρίας Ζορμπά. Μιλώντας έπειτα μ' άλληγομικές εκφράσεις, ενήχθηκε στο νέο Κριεζώτη να μην ίδη ποτέ του κακό. Ήθελε μάλιστα να προσθέσει και άλλα άκόρη, άλλα τη στιγμή εκείνη ο επιχειρηματίας έπλησίασε και τον διέταξε ν' ανεβή πάλι στο βάθρο του, γιατί μπήκαν πολλοί θεαταί να τον περιεργασθούν και δεν έφερε να γάνεται η ώρα.

Και η «Ακρόπολις» συμπληρώνει σχετικώς: — «Ο Καπετάν Κωσταντής άπεχωρήθη από τον κλαίον έκ συγκινήσεως. Έφραίνε ότι ήθελε κάτι να ειπή, άλλ' ο λόγος του έπνιγετο πριν η έξέλιξη των χειλέων του. . . Της κυρίας Ζορμπά ένενητή η περιεργεια και την έπομνην έπήγε και πάλιν μετά του άδελφού της, έλίζουσα ν' άκούση κάτι σχετικόν με τον βίον του παππού της. Ο Καπετάν Κωσταντής έδοκίμασε και πάλιν κάτι να ειπή, άλλα διατάχθη, άμφορεύον, τους παρόκτες να τον έπισκερψούν την έπομνην εις το «Σενοδοχείον της Μασσαλίας», όπου όίμενε. Περιεργος όμως έρωτανε η συγκίνησης την οποίαν έδοκίμασε πρό της κυρίας Νικ. Ζορμπά και του κ. Κριεζώτου και ο τρώμος μεθ' ού έπήγγελε το όνομα του Τραβέλλα, αυτός, ο τώσον προπετώς, ο σχεδόν άγρίως ένώπιον παντός άλλου όμλών.» * * *

Το μυστήριο του εκπαίστικτου ανθρώπου δεν άργησε να διαλευκανθί. Οι Αθηναίοι δεν μπόρασαν πια παρά για την ύποψην αυτή. Άρχισε δέ να ψηθορεταί ότι ο εκπαίστικτος άνθρωπος ήταν ο Δημήτριος Τραβέλλας, ο όποιος, ως έπιστάτευτο, είχε φωνειθί στο Άλγος.

Ποιός ήταν ο Δημ. Τραβέλλας; Θα ούς το πούμε άμέσως. Στά 1845, ο βασιλεύς Όθων, κατ' έπιθυμία του φιλέλληνος πατρός του Λουδοβίκου, άπέστειλε στο Μόναχο μερικά παιδιά των διατετασμένων άνδρων του Άγώνος, για να σπουδάσουν. . . Μεταξύ αυτών άπετάλη στη Βαυαρία και ο γιος του Κίτσου Τραβέλλα, Δημήτριος.

Ο Τραβέλλας, όφαιος έφηρος τότε, με το γραμμό Έλληνο του ένδομιά, τη λυγρή του κορμωστασιά, έκίνησε την ιδιαιτερή συμπάθεια του πορτακού βασιλέως Λουδοβίκου, ο όποιος μάλιστα άνθεσε στο ζωογραφό της Αδής του να κάνει το πορτραίτο του γιου του ήρωος Τραβέλλα, για να στολίση την Πινακοθήκη των άνακτορων.

Πέντε όλόκληρα χρόνια έμεινε ο νεαρός Σουλιώτης στη Βαυαρία. Και, όταν έγώρισε στην Ελλάδα, ο πατέρας του τον έδασε στη Σχολή των Εδελιδών, για να τον κάνει στρατιωτικό και να συνεχίσει έτσι τις πολεμικές παραδόσεις της οικογένειάς του. Ο νεαρός Δημήτριος Τραβέλλας έχε και αυτός τη μικρή άτομική ιστορία του:

Κατά την έξοδο του Μεσολογγίου, ο μικρός Μήτρος, παιδάκι άκόρη, άχμαλοτίστηκε από τους Τούρκους, μαζί με άλλα γυναικόπαιδα. . . Όταν ο Κίτσος Τραβέλλας τώμασε αυτό, παράγγιλε στον Τορκο Πασά ότι δέχεται να του στείλη δέκα Τούρκους από κείνους που έχε άχμαλωτίσει, και για άν τάλλαγμα να του δώση το μοναχογιού του.

Ο Πασιός παραδέχτηκε και, για να μην κώμουν λάθος και δώσουν στο Τραβέλλα άλλο παιδί, έβαλαν μπρο-

